

Een prikkelend verhaal

Evaluatie Werkwijze gemeenteraad Steenbergen

Datum 30 april 2021

Op verzoek van Gemeente Steenbergen
Robert Defilet, Sjors Heerdink - griffie

Uw contactpersoon Debat.NL
Peter van der Geer
vandergeer@debat.nl
023 562 9972
06 51360149

Uw verzoek

Een vergadermodel bepaalt het dagritme van de raad. Reden te meer om de vergaderwijze op gezette tijden tegen het licht te houden. En dan gaat het vooral om de omgang en het effect ervan: sluit de vergaderstructuur nog aan op de vergadercultuur en andersom?

De raad van de gemeente Steenbergen werkt sinds 2014 volgens de zogenaamde BOB-methodiek. Voor de evaluatie ligt een onderzoeksopdracht ter goedkeuring voor aan het presidium. U vraagt Debat.NL om een voorstel voor de uitvoering hiervan.

Met plezier delen wij onze jarenlange ervaring in de omgang van raden met hun vergadermodel. Steenbergen kan daarbij rekenen op een praktische en resultaatgerichte insteek. Praten over vergaderen of vergaderen over praten is nooit een doel op zich. Het gaat om verbetering van de kwaliteit van voor iedereen zichtbare besluitvorming. Reken daarom op een prikkelend verhaal.

Uw doel

Uit de onderzoeksopdracht halen wij de volgende vragen waarop u een helder antwoord wilt krijgen:

(doelen vergaderwijze)

1. In hoeverre zijn de aan de vergaderwijze **gestelde doelen** (hogere betrokkenheid van burgers, minder vergaderdruk) behaald?
2. Willen raadsleden ook **andere doelen** met de vergaderwijze (bijv. meer invloed aan de voorkant, minder focus op college) bereiken?
3. In hoeverre **verschillen de doelstellingen** van de betrokken *stakeholders*?

(invulling vergaderwijze)

4. Hoe **effectief** gebruikt de raad de **BOB-methodiek**, zowel in zijn geheel als per fase?
5. In welke mate draagt de vergaderwijze bij aan de **kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol** van de raad?
6. Wat kan de raad van Steenbergen **leren van andere gemeenten**?
7. Welke **praktische aanbevelingen** helpen de vergaderwijze verder te verbeteren?

Doelgroep van het onderzoek

In het onderzoek zal Debat.NL bij de beantwoording van deze relevante vragen de volgende stakeholders betrekken die direct of indirect het effect van de werkwijze van de raad ervaren. Daar kunnen we in overleg nog stakeholders als oud-raadsleden of wethouders, rekenkamer en GR-partners aan toevoegen.

(Burger)raadsleden	Burgemeester	Insprekers
Voorzitters	Collegeleden	Bewoners/belangenorganisaties
Griffie	Ambtelijke organisatie	Media-vertegenwoordigers

Onze onderzoeks aanpak

Een gedegen onderzoek is gebaseerd op een mix van research, uitvragen, observeren, verdiepen en aanbevelingen doen. Maar is dat voldoende voor een effectief onderzoek? Te vaak verdwijnt een onderzoeksrapport geruisloos in de onderste bureaulade. Onderzoek heeft pas zin als je het *samen* vertaalt naar opties voor een vernieuwde vergaderpraktijk. Die gezamenlijkheid manifesteert zich aan het begin en het eind van het onderzoek.

Voor een sterk begin stellen we het op prijs dat de aftrap van het onderzoek plaatsvindt met een vertegenwoordiging van de raad, de griffie en zo mogelijk een of meer andere stakeholders. Een transparante aanpak verhoogt de medewerking van een ieder.

Voortbordurend op uw onderzoeksopdracht, stellen wij de volgende aanpak voor:

1. **Deskresearch** naar het debat en de besluitvorming rond de keuze van de vergaderwijze destijds is cruciaal, inclusief de historie van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing.
2. **Vragenlijst.** Alle stakeholders krijgen een digitaal in te vullen vragenlijst voorgelegd. Debat.NL baseert zich daarbij op beproefde vragenlijsten die wij bij andere gemeenten hebben gebruikt. Denk daarbij aan het onderscheid tussen vragen over:
 - a. **structuur** (bijv. helderheid van BOB-fasering, termijnen, informatievoorziening)
 - b. **cultuur** (bijv. voorbereiding in fracties, debatcultuur, samenspel raad-college)
 - c. **vaardigheden** (bijv. debatteren, invloed vergroten)

3. **Observaties** van een aansluitende reeks van een representatieve (digitale) beeldvormende, oordeelsvormende en raadsvergadering zullen licht werpen op de vraag in hoeverre de praktijk aansluit bij de gestelde doelen, maar ook zicht geven op de factoren die de BOB-methodiek in Steenbergen belemmeren dan wel bevorderen. Denk aan overlap van vergaderfases en het gedrag in de vergaderingen.

In overleg met de griffie zullen we ook betekenisvolle vergaderingen of vergadermomenten uit het recente verleden daarbij betrekken.

Debat.NL gebruikt hiervoor de **BOB-matrix** die voor elk aspect van de BOB-methodiek beoordelingscriteria heeft geformuleerd. Het gaat dan om indicatoren voor het samenspel binnen de raad (bijv. gebruik eerste en tweede termijn, interrupties), maar ook de interactie met het college (bijv. type vragen) en de rol van de voorzitter.

4. **Interviews** met een selectie van stakeholders (we gaan nu uit van 6) dienen ter verdieping van de antwoorden op de vragenlijst en observaties. Hierin is met name aandacht voor de dilemma's (bijv. verhouding tussen snelheid en kwaliteit, tussen voorbereiding en uitvoering) die de gekozen vergaderwijze met zich meebrengt.

Rapportage: een prikkelend verhaal

Een rapport van Debat.NL leest niet als een droge opsomming. Elke stakeholder wil het met plezier kunnen lezen. Wij maken daarom voor Steenbergen een samenhangend en prikkelend verhaal, dat op basis van de feiten de vinger op de juiste plek legt. Daarbij bieden we ook verleidelijke doorkijkjes naar hoe andere gemeenten soortgelijke uitdagingen aangaan. Dit verhaal presenteren we aan de stakeholders, die daarbij een opdracht krijgen: lees de uitgebreide versie en vertel welk vervolg je eraan wil geven. De raderen van het vergadermodel staan immers nooit stil.

De verzamelde reacties van de stakeholders op het verhaal zijn de opmaat voor een set van **aanbevelingen**, die ertoe doen. Ze komen namelijk niet van een buitenstaander, maar wortelen in de raad van Steenbergen en haar stakeholders.

Advies van de raad aan de raad

Het laatste woord is altijd aan de raad. Het verhaal tezamen met de aanbevelingen zijn daarom onderwerp van een **heidag**, waarop de raad niet alleen op de uitkomsten reflecteert, maar die ook vertaalt naar aanknopingspunten en een **advies voor de nieuwe raad**. Zo voegt de raad zelf een relevant hoofdstuk toe aan het verhaal dat bovenop de stapel ligt van de nieuwe raad.

Planning

De ervaring leert dat een overzichtelijke doorlooptijd met een duidelijke einddatum het beste bijdraagt aan een vlot en gedegen onderzoek. Gezien de raadsverkiezingen van maart 2022 raden wij ruim voor campagnetijd het traject te voltooien. Ons voorlopige idee bij de planning is als volgt:

Deskresearch:	juli 2021
Vragenlijst:	eind augustus
Observaties:	september (en eerdere fragmenten)
Interviews:	september/oktober
Rapport:	begin oktober
Reacties stakeholders:	oktober
Heidag met de raad:	november

Team van Debat.NL

Voor dit traject zet Debat.NL een tandem in van Peter van der Geer en één van zijn medewerkers die ervaren is met gemeenteraden. Peter is sparringpartner voor raden, colleges en burgemeesters en kan putten uit brede ervaring. Hij trad eerder op in de raad van Steenbergen, is sinds jaar en dag de trainer in het NGB-programma 'De kracht van de voorzitterskamer' en werkt veelvuldig in opdracht van VNG.

Over Debat.NL

Sinds 1998 werkt Debat.NL actief aan het verbeteren van de overtuigingskracht in lokale, regionale en nationale politiek. Daarnaast leveren we gespreksleiders voor heidagen, bewonersbijeenkomsten en participatietrajecten.

We werken in uw omgeving samen met gemeenten als Breda, Goes, Dordrecht, Bergen op Zoom, Roosendaal, en de provincie Noord-Brabant.

Uw investering

Omschrijving	Aantal dagdelen		
Aftrap met griffie en raadsvertegenwoordiging	1		
Deskresearch vergaderwijze	2		
Vragenlijst, incl. verwerking resultaten	4		
Observeren 3 vergaderingen + extra fragmenten	4		
Interviews houden (1 per stakeholder = 6)	3		
Concept-rapportage produceren	4		
Presentatie van het prikkelend verhaal	1		
Stakeholdersreacties vertalen naar aanbevelingen	1		
Subtotaal	20		
Heidag faciliteren met 4 gespreksleiders	6		
Totaal	26	€ 650,-	€ 16.900,-

Incl. voorbereiding, evt. reiskosten en reistijd. Onze prijzen zijn exclusief 21% BTW.

Deze offerte is 6 weken geldig. Zie ook: www.debat.nl/algemene-voorwaarden.